

**АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТА
ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО
СУДУ**

**Аналіз скасованих (змінених) судових рішень
Апеляційної палати Вищого антикорупційного
суду касаційною інстанцією
за перше півріччя 2023 року**

Київ – 2023

Відповідно до статті 36 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Верховний Суд є найвищим судом у системі судоустрою України, який забезпечує сталість та єдність судової практики у порядку та спосіб, визначені процесуальним законом.

Завданням Верховного Суду є не лише формування єдиної судової практики застосування законодавства, а й забезпечення єдності національного права та однакового застосування норм законів судами.

Для забезпечення єдності судової практики у визначених Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК) випадках кримінальне провадження у касаційному порядку розглядається судовою палатою Касаційного кримінального суду (палатою), об'єднаною палатою Касаційного кримінального суду (об'єднаною палатою) або Великою Палатою Верховного Суду (Великою Палатою).

Провадження у суді касаційної інстанції є стадією кримінального процесу, у якій перевіряється правильність застосування судами першої та апеляційної інстанцій норм матеріального та процесуального права та правова оцінка обставин справи.

Вищий антикорупційний суд є постійно діючим вищим спеціалізованим судом у системі судоустрою України. Правову основу діяльності Вищого антикорупційного суду становлять Конституція України, Закон України «Про судоустрій і статус суддів», цей та інші закони України, чинні міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

На виконання вимог Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та пункту 2.9. Плану роботи Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду на 2023 рік відділом документообігу (канцелярія), судової статистики та узагальнення судової практики управління організаційного забезпечення Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду підготовлено узагальнення причин скасування рішень Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду Верховним Судом у першому півріччі 2023 року.

Мета: проаналізувати статистичні показники скасованих (змінених) рішень Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду касаційною інстанцією протягом першого півріччя 2023 року, виявити допущені помилки під час справляння судочинства суддями Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, забезпечення єдності судової практики, законності судових рішень, у яких суд апеляційної інстанції не усунув істотні порушення закону, допущені судом першої інстанції, або сам їх допустив, а також забезпечення однакового застосування закону.

При проведенні аналізу підстав скасування (зміни) касаційною інстанцією рішень суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду об'єктами дослідження стали статистичний звіт Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду про розгляд судових справ за перше півріччя 2023 року, статистичний звіт Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду про розгляд справ в порядку кримінального судочинства за перше півріччя 2023 року, рішення Верховного Суду, ухвалені за період із 01.01.2023 до 30.06.2023, та дані, внесені до Єдиного державного реєстру судових рішень.

У період роботи Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду за перше півріччя 2023 року в провадженні перебувало **617** справ та матеріалів, а саме: **56** справ за апеляційними скаргами на вироки суду першої інстанції, **43** справи за апеляційними скаргами на ухвали суду першої інстанції, **480** справ за апеляційними скаргами на ухвали слідчих суддів, **1** справа за

заявою про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, **18** справ за клопотанням/поданням про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції одного суду апеляційної інстанції, **5** справ за заявами про виправлення описок і очевидних арифметичних помилок в судовому рішенні/роз'яснення судового рішення, **4** справи за апеляційними скаргами на рішення суду першої інстанції про визнання необґрунтованими активів та стягнення в дохід держави та **10** справ за апеляційними скаргами на рішення суду першої інстанції про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закон України «Про санкції».

Результати вивчення статистичних показників касаційного перегляду справ, що перебували на розгляді в Апеляційній палаті Вищого антикорупційного суду та аналіз матеріалів справ свідчать про те, що упродовж першого півріччя 2023 року судьями Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду розглянуто **533** справи за апеляційними скаргами та матеріалів, а саме:

- **17** справ за апеляційними скаргами на вироки суду першої інстанції, з яких: **7** – залишено без змін (41,2 %), **4** – змінено (23,5 %), **5** – скасовано (29,4 %), у **1** справі апеляційну скаргу повернуто особі, яка її подала (5,9 %);
- **41** справа за апеляційними скаргами на ухвали суду першої інстанції, з яких: **11** – залишено без змін (26,8 %), **7** – скасовано (17,1 %), у **21** справі відмовлено у відкритті апеляційного провадження (51,2 %), у **2** справах апеляційні скарги повернуто особам, які їх подали (4,9 %);
- **439** справ за апеляційними скаргами на ухвали слідчих суддів, з яких: **289** – залишено без змін (65,8 %), **74** скасовано (16,9 %), у **38** справах відмовлено у відкритті апеляційного провадження (8,7 %), у **30** справах апеляційні скарги повернуто особам, які їх подали (6,8 %), у **8** справах закрито апеляційне провадження у зв'язку з відмовою осіб від апеляційних скарг (1,8 %);
- **1** справа за клопотанням про перегляд рішення за нововиявленими обставинами, яку повернуто у зв'язку з неможливістю застосувати щодо поданої заяви про перегляд ухвали Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду такий інститут згідно вимог КПК України (100%) ;
- **18** справ за клопотанням/поданням про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції одного суду апеляційної інстанції, з яких: **11** - відмовлено у задоволенні (61,1 %), **4** – закрито провадження (22,2 %), **2** – відмовлено у відкритті (11,1 %), **1** – повернуто (5,6 %);
- **5** справ за заявами про виправлення описок і очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні, роз'яснення судового рішення, з яких: **3** – задоволено (60 %), **1** – повернуто (20 %), **1** – залишено без задоволення (20 %);
- **2** справи за апеляційними скаргами на рішення суду першої інстанції про визнання необґрунтованими активів та стягнення в дохід держави, **2** рішення суду першої інстанції залишено без змін (100 %);
- **10** справ за апеляційними скаргами на рішення суду першої інстанції про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», з яких: **3** – залишено без змін (30 %), **6** – скасовано (60 %), у **1** справі відмовлено у відкритті апеляційного провадження (10 %).

533 розглянуто	17 (3,2 %) - за апеляційними скаргами на вироки
	41 (7,7 %) - за апеляційними скаргами на ухвали
	439 (82,3 %) - за апеляційними скаргами на ухвали слідчих суддів
	1 (0,2 %) - за клопотанням про перегляд рішення за нововиявленими обставинами
	18 (3,4 %) - за клопотанням/поданням про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції одного суду апеляційної інстанції
	5 (0,9 %) - за заявами про виправлення опісок і очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні, роз'яснення судового рішення
	2 (0,4 %) - за апеляційними скаргами на рішення суду першої інстанції про визнання необґрунтованими активів та стягнення в дохід держави
	10 (1,9 %) - за апеляційними скаргами на рішення суду першої інстанції про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції»

Упродовж періоду із 01.01.2023 до 30.06.2023 касаційною інстанцією розглянуто **76** касаційних скарг на рішення Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, з них: на ухвали суду, постановлених у рамках досудового розслідування – **38** (50 %), на рішення суду (вироки, ухвали, постанови), постановлених в рамках судового провадження – **38** (50 %).

Результати розгляду касаційних скарг на ухвали Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, постановлених у рамках досудового розслідування (11-сс)

№ з/п	Головуючий суддя	Залишено без змін	Касаційну скаргу повернуто	Закрито касаційне провадження	Відмовлено у відкритті касаційного провадження
1	Боднар С.Б.	0	0	0	5
2	Глотов М.С.	1	0	0	6
3	Калугіна І.О.	0	0	0	4
4	Михайленко Д.Г.	0	0	0	3
5	Никифоров А.С.	0	0	0	5
6	Павлишин О.Ф.	0	0	0	2
7	Панаїд І.В.	0	0	0	2
8	Панкуліч В.І.	0	0	0	3
9	Семенников О.Ю.	0	0	0	2
10	Чорна В.В.	1	0	0	2
11	Чорненко Д.С.	0	0	0	2

Результати розгляду касаційних скарг на ухвали Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, постановлених у рамках судового провадження (11-кп, 11-п, 22-а)

№ з/п	Головуючий суддя	Залишено без змін	Скасовано	Відмовлено у відкритті касаційного провадження	Касаційн у скаргу повернут о	Закрито касаційне провадження
1	Боднар С.Б.	1	0	1	0	0
2	Глотов М.С.	0	1	6	0	0
3	Калугіна І.О.	1	0	3	1	0
4	Михайленко Д.Г.	0	1	2	0	0
5	Никифоров А.С.	1	0	2	0	0
6	Павлишин О.Ф.	0	0	2	0	0
7	Панаїд І.В.	0	0	2	0	0
8	Панкулич В.І.	1	0	4	0	1
9	Семенников О.Ю.	0	0	2	0	0
10	Чорна В.В.	1	0	0	0	0
11	Чоренька Д.С.	0	0	4	1	0

За результатами розгляду касаційних скарг на рішення (вироки, ухвали, постанови) ухвалені суддями Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, суддями касаційної інстанції відмовлено у відкритті касаційного провадження із **64** касаційних скарг (84,2 %), з них:

- із **30** касаційних скарг (39,5 %) відмовлено у відкритті касаційного провадження в зв'язку з тим, що з касаційної скарги, наданих до неї судових рішень та інших документів вбачається, що підстав для задоволення скарги немає (справа № 502/1960/17 – 2 касаційні скарги, № 991/703/19, № 991/4509/22, № 991/2030/22, № 991/7404/21, № 369/3820/17 - 4 касаційні скарги, № 991/667/23, № 991/8202/20, № 991/6004/21, № 991/3620/21, № 991/2030/22, № 991/4509/22, № 991/5/23, № 991/508/23, № 991/178/23, № 991/669/22, № 991/1287/23, № 991/113/23, № 991/5643/22, № 991/3071/22, № 991/1741/23, № 991/3703/22, № 991/4622/22, № 991/4108/22, № 991/3071/22, № 991/189/23);
- із **32** касаційних скарг (42,1 %) відмовлено у відкритті касаційного провадження в зв'язку з тим, що касаційна скарга подана на рішення, яке не підлягає оскарженню в касаційному порядку (справа № 991/8783/21, № 991/9725/20, № 991/6004/21 – 2 касаційні скарги, № 991/196/20 – 2 касаційні скарги, № 991/6668/22, № 991/431/23, № 991/4285/22, № 991/1200/23, № 991/112/23, № 991/111/23, № 991/2288/23, № 991/3231/23, № 991/5499/22, № 991/2432/23, № 991/3344/23, 991/4169/23 – 2 касаційні скарги, № 991/196/20 – 2 касаційні скарги, № 991/3716/22, № 991/5481/22, № 991/3959/22, № 991/5294/22, № 991/6450/22, № 991/6076/22, № 991/6450/22, № 991/3849/21, № 991/1941/23, № 991/5572/22, № 991/6606/22);

Також, суддями касаційної інстанції у **2** касаційних скаргах (2,6 %) відмовлено у відкритті касаційного провадження оскільки доводи касаційної скарги виходять за межі предмету розгляду у касаційному порядку, а тому не підлягають оцінці касаційним судом (справа № 991/1537/22, № 991/6136/22);

- **2** касаційні скарги (2,6 %) повернуто особам, які їх подали, особи не усунули недоліки касаційних скарг, які залишено без руху, в установленний строк (справа № 991/10566/20, № 369/3820/17).

- щодо 1 касаційної скарги (1,3 %) касаційне провадження закрито в зв'язку з тим, що особа подала заяву про відмову від поданої касаційної скарги через розбіжності з засудженням щодо позиції захисту в суді касаційної інстанції (справа № 760/26347/18);
- 7 рішень (9,2 %) Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду касаційною інстанцією залишено без змін;
- 2 ухвали (2,6 %) суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду скасовано в зв'язку з істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону із призначенням нового розгляду у суді апеляційної інстанції (справа № 303/1425/18, справа № 757/11969/18-к).

**Результати перегляду рішень Апеляційної палати Вищого Антикорупційного суду
касаційною інстанцією**

№	Склад колегії суддів АП ВАКС	Номер справи/ провадження	Дата вироку/ ухвали АП ВАКС	Дата вироку/ /постанови/ ухвали ВС	Змінено/ скасован о/ без змін	Підстави скасування судового рішення			
						Порушення норм матеріального права	Порушення норм процесуального права	Порушення норм матеріального і процесуального права	Не пов'язані з порушенням норм матеріального і процесуального права
1	Глов М.С. – головуючий, судді - Калугіна І.О., Чорненька Д.С.	991/5644/22 11-сс/991/472/22	19.12.2022	27.06.2023	залишено без змін	-	-	-	-
2	Чорна В.В. – головуючий, судді - Павлишин О.Ф., Никифоров А.С.	991/959/22 11-сс/991/177/22	10.06.2022	26.01.2023	залишено без змін	-	-	-	-

3	Никифоров А.С. (одноособово)	752/20991/18 11-кп/991/49/22	10.06.2022	02.02.2023	залишено без змін	-	-	-	-
4	Панкулич В.І. головуючий, судді - Боднар С.Б., Панаїд І.В.	760/26347/18 11-кп/991/35/22	11.07.2022	15.06.2023	залишено без змін	-	-	-	-
5	Чорна В.В. – головуючий, судді - Павлишин О.Ф., Никифоров А.С.	991/9129/20 11-кп/991/19/22	06.06.2022	28.03.2023	залишено без змін	-	-	-	-
6	Калугіна І.О. – головуючий, судді - Семенников О.Ю., Михайленко Д.Г.	757/60763/16-к 11-кп/991/16/22	19.0.2022	11.05.2023	залишено без змін	-	-	-	-
7	Боднар С.Б. – головуючий, судді - Панкулич В.І., Панаїд І.В.	707/146/17 11-кп/991/11/22	07.0.2022	16.03.2023	залишено без змін	-	-	-	-
8	Глотов М.С. – головуючий, судді – Калугіна І.О., Чорненька Д.С. (окрема думка Глотова М.С.)	303/1425/18 11-кп/991/15/22	08.08.2022	30.03.2023	скасовано	-	+	-	-
9	Михайленко Д.Г. – головуючий, судді – Калугіна І.О., Семенников О.Ю.	757/11969/18-к 11-кп/991/38/22	18.11.2022	13.06.2023	скасовано	-	+	-	-

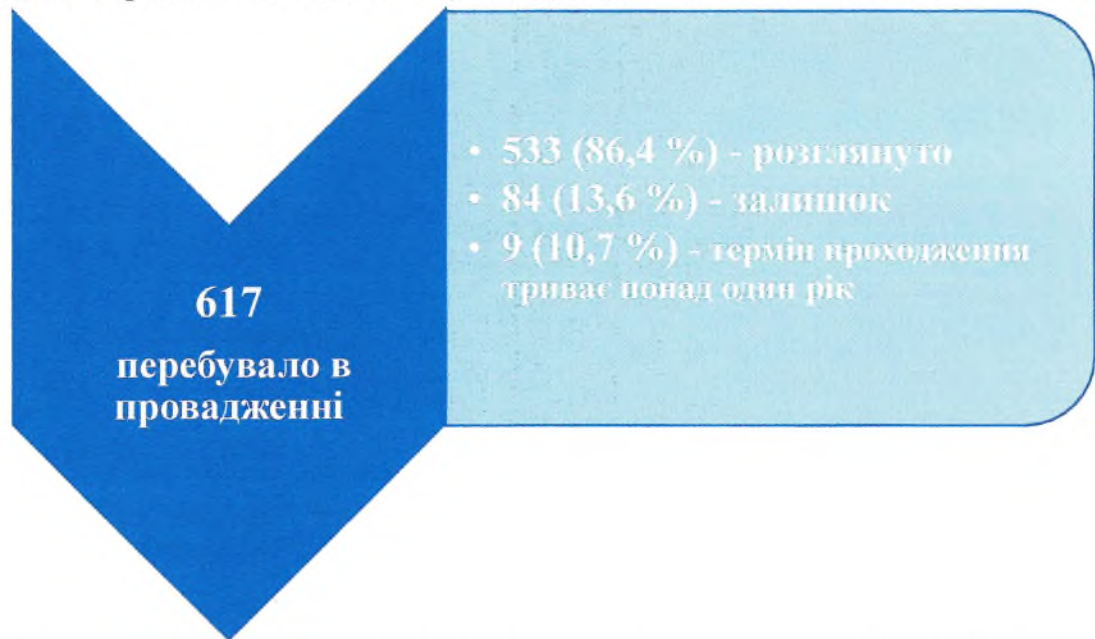
Важливою умовою забезпечення швидкого, повного та неупередженого судового розгляду є передбачена кримінальним процесуальним законом можливість перевірки законності та обґрунтованості судових рішень судами вищих інстанцій. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження судових рішень згідно зі ст. 129 Конституції є одним із принципів судочинства.

Протягом першого півріччя 2023 року здійснювали правосуддя 11 суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду.

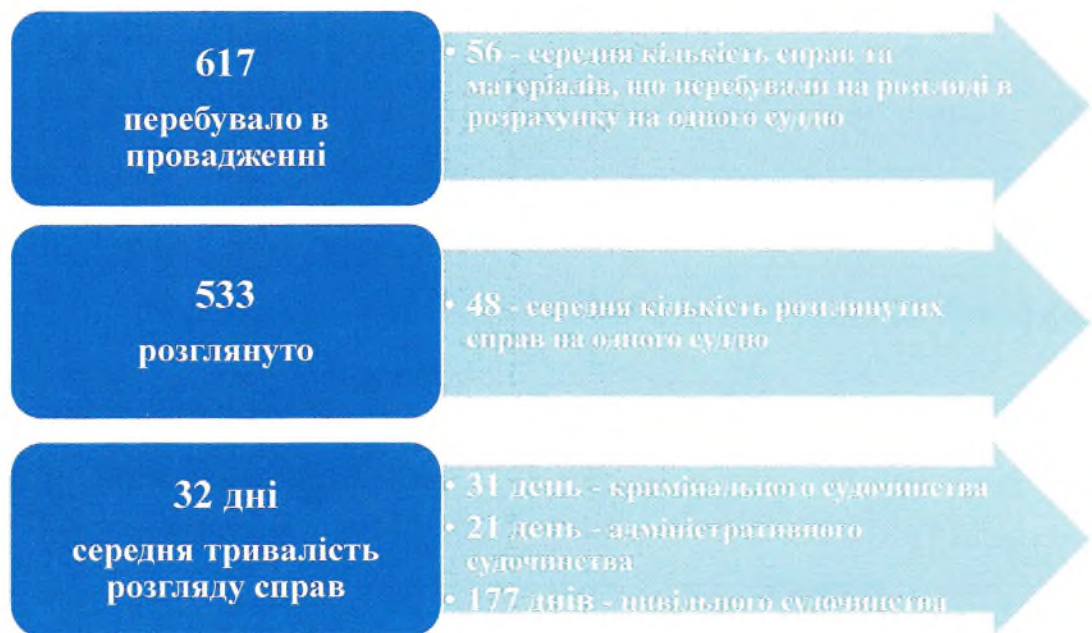
Станом на 01.07.2023 в провадженні суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду перебуває **84** справи за апеляційними скаргами та матеріалів, з них: **39** справ за апеляційними скаргами на вироки суду першої інстанції, **2** справи за апеляційними

скаргами на ухали суду першої інстанції, **41** справа за апеляційними скаргами на ухвали слідчих суддів та **2** справи за апеляційними скаргами на рішення суду першої інстанції про визнання необґрунтованими активів та стягнення в дохід держави.

Відсоток справ та матеріалів, загальний термін проходження яких триває понад один рік складає **9** справ, або **10,7 %**, відсоток розгляду справ становить **533** справи, або **86,4 %**.

Разом з тим, середня кількість розглянутих справ на одного суддю Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду складає **48** справ, середня кількість справ та матеріалів, що перебували на розгляді протягом першого півріччя 2023 року в розрахунку на одного суддю складає **56** справ, середня тривалість розгляду справ – **32** дні, з яких: середня тривалість розгляду справ кримінального судочинства - **31** день, середня тривалість розгляду справ цивільного судочинства – **177** днів, середня тривалість розгляду справ адміністративного судочинства – **21** день.

Відповідно до ст. ст. 8 та 9 КПК України кримінальне провадження здійснюється з додержанням засад законності та верховенства права, згідно з якими людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями й визначають зміст та спрямованість діяльності держави.

Законність, як загальна засада кримінального провадження, полягає в забезпеченні єдиного порядку кримінального провадження в усіх кримінальних провадженнях, неухильному дотриманні процесуальної форми та передбаченої процедури, однаковості застосування закону і поширюється на всі стадії та інститути кримінального процесу, всіх його суб'єктів, усі дії та процесуальні рішення.

Обов'язковою умовою прийняття законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення є неухильне дотримання вимог кримінального процесуального законодавства в процесі судового розгляду.

Проведений аналіз свідчить, що підставами для скасування касаційною інстанцією рішень Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду із призначенням нового судового розгляду в суді апеляційної інстанції є сукупність порушень кримінального процесуального закону, допущених при судовому розгляді кримінальних проваджень.

Начальник управління з організаційного
забезпечення Апеляційної палати Вищого
антикорупційного суду

Надія ОРЛОВА

Начальник відділу документообігу (канцелярія),
судової статистики та узагальнення судової практики
управління з організаційного забезпечення Апеляційної
палати Вищого антикорупційного суду

Ольга БАГНЮК